

Súd: Okresný súd Levice
Spisová značka: 6Ps/21/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4318204420
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 06. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martina Petříková
ECLI: ECLI:SK:OSLV:2020:4318204420.6

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Levice, pred sudkyňou JUDr. Martinou Petříkovou vo veci spôsobilosti na právne úkony K. zastúpeného ustanovenou opatrovníčkou O., o navrátenie spôsobilosti na právne úkony, takto

r o z h o d o l :

I. Súd návrh na navrátenie spôsobilosti na právne úkony z a m i e t a.

II. K. je o p r á v n e n ý podať návrh na zmenu obmedzenia spôsobilosti alebo navrátenie spôsobilosti na právne úkony najskôr po uplynutí 6 mesiacov od právoplatnosti rozsudku.

III. Trovy dôkazov p l a t í štát.

IV. Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Navrhovateľ K. ktorého spôsobilosť na právne úkony je obmedzená, sa svojím návrhom doručeným tunajšiemu súdu dňa 29.10.2018 domáhal, aby mu súd vrátil spôsobilosť na právne úkony v celom rozsahu, pretože to potrebuje doložiť na živnostenskom úrade z dôvodu práce na stavbách, ako pracoval doteraz. V podaní zo dňa 20.11.2018 navrhovateľ uviedol, že v roku 2007 - 2009 začali O. vydierať, fyzicky ju napádali, domov chodila s krvnými podliatinami. Navrhovateľ pracoval v levickej okrese, takže bol každý deň doma, O. však nepriznávala, že ju napádali a tak navrhovateľ skončil v Psychiatrickej nemocnici (PN) v Hronovciach. Po prepustení zase u nej zbadal podliatiny, podal trestné oznámenie. Matka po niekoľkých trestných oznámeniach priznala, že jej to robí manžel, ktorý pracoval v zahraničí ako zvarač. Navrhovateľ bol odvedený aspoň šesťkrát na psychiatriu, dostával výpovede z roboty a nevedel platiť pôžičky, preto ho zbavili spôsobilosti.

2. Opatrovníčka navrhovateľa vo vyjadrení zo dňa 4.4.2019 uviedla, že zdravotný stav menovaného sa od vydania rozhodnutia o obmedzení spôsobilosti na právne úkony nezmenil, o čom priložila aj potvrdenie MUDr. Hollého, psychiatra zo dňa 17.1.2019 a MUDr. Celdera z PN Hronovce zo dňa 14.3.2019, podľa ktorých má navrhovateľ diagnostikovanú schizoafektívnu poruchu, manický typ, pretrvávajúce poruchy s bludmi, bludovú (paranoidnú) poruchu. Má nasedenú medikamentóznú liečbu. Na základe uvedeného mu nie je možné spôsobilosť navrátiť.

Vykonaným dokazovaním súd zistil nasledovný skutkový stav:

3. Rozsudkom Okresného súdu Levice č.k. 4Ps/2/2016-111 zo dňa 28.9.2017 v spojení s rozsudok Krajského súdu v Nitre č.k. 9CoP/30/2018-160 zo dňa 2.8.2018 súd obmedzil navrhovateľovi spôsobilosť na právne úkony tak, že je spôsobilý nakladať s finančnými prostriedkami 30,-eur mesačne, nie je spôsobilý uzatvárať kúpne, darovacie, zámenné zmluvy, zmluvy o výpožičke, zmluvy o pôžičke, zmluvy o

úvere, zhotoviť závet, disponovať s hnutelným a nehnuteľným majetkom, ručiť v akýchkoľvek finančných transakciách, zaťažovať svoj majetok akýmkoľvek spôsobom, nie je spôsobilý konať pred štátnymi orgánmi a orgánmi verejnej správy nie je spôsobilý rozhodovať o svojej zdravotnej starostlivosti, vrátane odmietnutia zdravotnej starostlivosti, potrebe zdravotnej starostlivosti, spôsobe a čase liečby, dávať informovaný súhlas s poskytovaním zdravotnej starostlivosti, nie je spôsobilý uzatvoriť manželstvo a za opatrovníčku mu ustanovil jeho matku Alžbetu Kardošovú.

4. V uvedenom konaní súd ustanovil znalca z odboru psychiatria MUDr. Jána Bernáta, ktorý vypracoval znalecký posudok k duševnému stavu K.. Podľa znalca menovaný trpí schizoafektívnou poruchou, je neharmonicky štruktúrovanou osobnosťou a trpí škodlivým užívaním viacerých psychoaktívnych látok. Schizoafektívna porucha a neharmonicky štruktúrovaná osobnosť sú poruchy trvalé a škodlivé užívanie viacerých psychoaktívnych látok je porucha prechodná. Schopnosť K. zabezpečovať svoje osobné potreby, rozhodovať o osobných záležitostiach je trvalo forenzne významne znížená a to v oblasti rozhodovania o finančných záležitostiach a v oblasti rozhodovania o svojom zdravotnom stave a liečbe. V týchto oblastiach je forenzne významne znížená aj jeho schopnosť uvedomovať si následky svojho konania a svoje konanie ovládať. Podľa znalca je schopnosť menovaného zmysluplne riadiť svoje konanie forenzne významne znížená až blízka vymiznutiu. Je významne znížená aj spôsobilosť Miroslava Kardoša vystupovať pred štátnymi orgánmi alebo inými inštitúciami. Znalec, vzhľadom na to, že je trvalo narušená úsudková schopnosť menovaného, sa vyjadril že menovaný nie je schopný ani uzatvoriť manželstvo, nakoľko by si neuvedomil dôsledky svojho konania, nevedel by obsiahnuť, čo obnáša uzatvorenie manželstva a nevie predpokladať následky svojho konania, lebo impulzy ku konaniu sú u neho chorobne motivované. Zo znaleckého posudku vyplýva, že schizoafektívna porucha je závažné duševné ochorenie z okruhu schizofrénie, ktoré narúša najmä oblasť myslenia, vnímania a citového prežívania, je charakterizované najmä ťažkou poruchou interpretácie reality. Ochorenie je pomerne rezistentné na liečbu a je nedostatočne kontrolované liekmi, je doživotné s trvalými následkami. Neharmonicky štruktúrovaná osobnosť je celoživotná odchýlka, ktorá sa prejavuje anomálnymi vzorcami správania, prežívania, citového života, medziľudského fungovania so sklonom jednať náhle so silného emocionálneho popudu bez rozumovej úvahy. Proband má sklon jednať nepredvídateľne, obtiažne dodržiava postupy, ktoré neprinášajú bezprostredné uspokojenie. Uvedené u neho zásadným spôsobom ovplyvňuje jeho schopnosť správneho úsudku, rozhodovanie, plánovanie, schopnosť predpokladať následky svojho konania, vôľové schopnosti, schopnosť porozumieť situácii a správne na ňu reagovať.

5. V prejednávanej veci navrhovateľ na pojednávaní uviedol, že trvá na podanom návrhu a chce, aby mu bola vrátená spôsobilosť na právne úkony, pretože chce ísť znovu pracovať. Keď má záznam v občianskom preukaze, nevie sa ani nikde ubytovať, pritom on do roboty chodil, mal však posunuté platničky do pravej strany tela a na pravú stranu bol takmer ochrnutý a preto býval s rodičmi na Sacherovej 26. Keď mu bolo lepšie, išiel do práce do Prahy aj do Bratislavy, naposledy robil vo firme Mondelez. Vyše roka pracoval cez Brigádnici.sk, potom cez Trenkwalder, neskôr aj ako kmeňový zamestnanec v ZF, bolo to v rokoch 2012-2014. Od septembra 2018 bol na PN a odvtedy nepracoval. Obmedzili ho, pretože si bral pôžičky. Podľa potreby sa lieči u neurológa, pravidelne chodí každý druhý týždeň k psychiatrovi MUDr. Hollému. Má nariadenú ochrannú ambulantnú liečbu za dvojnásobný úverový podvod. Lieky berie pravidelne, aj doktor Hollý povedal, že už mu je lepšie a že mu dáva ešte tri roky a ambulantnú liečbu skončí, malo by to byť tento rok. Aj keď sa chce niekde zamestnať a požadujú potvrdenie od psychiatra, tak im dá, nie každý to však chce. Je vyučený kuchár, čašník, od 1998 pracoval v Tílii, do kuchyne však takéto papiere nepotrebujú. Doma všetko upratuje, aj na dvore, aj pred domom, nevyhadzuje veci, len robí poriadok. Matke vyhovuje, že má zápis v občianskom a nemôže ísť do roboty, lebo by jej nemal kto mu. Nedá mu ani tých 30 €, ktoré by mohol mať, ak ide do obchodu, ostane mu len 70 centov. Má aj domáce kino, CD-čko nepočúva, ale rádio áno, ani to sa jej nepáči a nie je pravda, že by to počúval nahlas.

6. Opatrovníčka vypovedala, že všetko čo navrhovateľ uvádza, je desať rokov stará doba. Je pravda, že prvotne mu chceli obmedziť spôsobilosť kvôli množstvu pôžičiek ktoré bral, manžel ich musel splácať. Syn býva v ich domácnosti, koľkokrát chodieval domov „zhúlený“ a bral drogy. Potom si zrazu zmizol na pár týždňov alebo na mesiac z domu, on tvrdí že išiel pracovať. Trpí bludmi a tieto považuje za realitu. Vtedy je unesený, euforický a treba ho poslúchať, chce aby všetci robili, čo si on zmyslí, nevychádza ani so súrodencami, vychádza len s tými, ktorých si vytýpuje. Je pravda, že chodia k MUDr. Hollému, niekedy keď mu je horšie, tak mu nasadí lieky. Syn tvrdí, že ich berie, opatrovníčka to však skontrolovať nevie. Musí byť sledovaný. Naposledy bol hospitalizovaný pred 1,5-2 rokmi v PN Hronovce. Stane sa,

že si odpije, aj si pofajčí, iné ako cigarety. Podarilo sa vybaviť invalidný dôchodok, ktorý má vo výške 180 €, aj to rodičia museli zaplatiť nedoplatky v Sociálnej aj zdravotnej poisťovni, aj za jeho hospitalizácie. Z tohto dôchodku ide 120 € na splátky jeho pôžičiek a 3,50 € za krabičku cigariet, ktorú vyfajčí denne. Neuvedomuje si, že všetko ostatné platí opatrovníčka s manželom a tiež ho živia. Opatrovníčka pracuje, jej manžel je už na dôchodku. Rozprávala sa aj s MUDr. Hollým, podľa neho zlepšenie stavu u syna už neprichádza do úvahy. Všetko akoby sa zaseklo na tom bode, kedy to voľakedy začalo. Ráno začne navrhovateľ úplne v pohode a potom sa na neho akoby postupne všetko nabaľovalo, všetko mu vadí, na všetko ho musia upozorňovať, hovoriť mu, aby veci nerobil, on na všetko odpovie „dobré“, ale vždy si spraví po svojom. Ak mu doma niečo prekáža alebo zavadzia, všetko vyhodí a likviduje, je mu jedno, či je to niečo staré alebo nové. Vadia mu aj ľudia, ak sa mu niekto znepáči, nemôžu sa o ňom ani rozprávať, nepáči sa mu keď opatrovníčke domov prídu klientky (pracuje ako krajčírka). Navrhovateľa posielala aj do obchodu, do galantérie, aby kúpil nite, aby išiel medzi ľudí a nesedel iba doma. Vždy sa to však vráti do starých koľají. Ak by na syna nedávali neustále pozor, spustil by sa aj s alkoholom a fajčením všeličoho. V práci vydržal tak týždeň, dva, niekedy tri mesiace.

7. V priebehu výpovede opatrovníčky navrhovateľ neustále zasahoval do ejej výsluchu, skákal do reči, nesúhlasil s jej tvrdeniami.

8. Súd vo veci ustanovil a vypočul znalca z odvetvia psychiatria MUDr. Tomáša Szépa, ktorý vypracoval písomný znalecký posudok č. 18/2020 a v závere konštatoval, že navrhovateľ naďalej trpí schizoafektívnou poruchou a neharmonicky štruktúrovanou osobnosťou, ktoré duševné poruchy sú trvalé, u vyšetrovaného liečbou málo ovplyvniteľné, sú iba udržateľné s trvalými následkami. V minulosti trpel prechodnou duševnou poruchou škodlivým užívaním viacerých návykových látok. U menovaného je rozpoznávací a ovládacia zložka vo forenzne významnej miere podstatne znížená. Od posledného posudzovania nedošlo k zlepšeniu zdravotného stavu menovaného, ktoré by odôvodňovalo aspoň čiastočné vrátenie spôsobilosti na právne úkony a nie je možné očakávať zlepšenie zdravotného stavu. Z posudku ďalej vyplýva, že u navrhovateľa je pri znaleckej explorácii prítomná psychomotorická nestabilita, ľahko hypomanické ladenie (aj na báze povahovej výbavy probanda), počas explorácie rozvoľnenie asocičných väzieb myslenia a najmä úplné chýbanie náhľadu na chorobu, ďalej prítomné bludné reziduá (hyperevidentné presvedčenie o inadekvátnom obsahu, bez citového doprovodu) a prejavy neharmonicky štruktúrovanej osobnosti. Schizoafektívna porucha je závažné duševné ochorenie z okruhu schizofrénie, ktoré narúša najmä oblasť myslenia, vnímania a citového prežívania a je charakterizované najmä ťažkou poruchou interpretácie reality. Má interindividuálny priebeh s variabilnými následkami pre ďalší život pacienta, pričom u navrhovateľa ide o nepriaznivú priebehovú variantu s reziduom. Reziduom je trvalá a nezvratná zmena osobnosti a u navrhovateľa postihuje najmä oblasť citov, myslenia a prežívania a prejavuje sa najmä absenciou pocitu chorobnosti, prítomnosťou bludov a pretrvávajúcimi chorobne motivovanými poruchami správania. Ochorenie je pomerne rezistentné na liečbu a je nedostatočne kontrolované liekmi, kedy nemožno očakávať zlepšenie zdravotného stavu. Ide o ochorenie doživotné s trvalými následkami, ktoré v podstatnej miere znižuje jeho ovládacie a rozpoznávacie schopnosti a tiež výrazne obmedzuje schopnosť vykonávať právne úkony. Neharmonicky štruktúrovaná osobnosť je celoživotná povahová odchýlka, ktorá sa u navrhovateľa prejavuje anormálnymi vzorcami správania, prežívania, citového života, medzilidského fungovania a sklonom jednať náhle zo silného emocionálneho popudu bez rozumovej úvahy. Navrhovateľ má sklon jednať nepredvídateľne, obtiažne dodržiava postupy, ktoré neprinášajú bezprostredné uspokojenie. Táto povahová odchýlka je stav trvalý, celoživotný, bez možnosti terapeutického ovplyvnenia.

Na pojednávaní znalec zotrval na záveroch písomného znaleckého posudku. Doplnil, že diagnózy, ktorými menovaný trpí, sú identické s diagnózami so ZP z roku 2017, ktorý vypracoval MUDr. Bernát. U menovaného k zlepšeniu zdravotného stavu neprišlo. Schizoafektívna porucha je ochorenie, ktoré nie je vyliečiteľné, liečbou je ovplyvniteľné málo, prakticky len aby sa ako tak udržalo jeho sociálne fungovanie i keď s obmedzeniami. U každého pacienta je to individuálne. V dôsledku ochorenia sa uňho objavujú hypomanické, manické prejavy, ako bolo možné vidieť aj na tomto pojednávaní. K vlastnému ochoreniu je nekritický, i keď našťastie je ochotný navštevovať ambulatného psychiatra a absolvovať ambulatnú liečbu. Pozitívne je aj to, že mu je liečba podávaná injekčnou formou raz za dva týždne, pretože pri tabletkovej forme je riziko, že by ju nedodržiaval. Rovnako tak nie je vyliečiteľná ani osobnostná porucha, ktorou trpí. Menovaný určite nemusí sedieť doma, môže chodiť von, aj ísť na menšie nákupy a disponovať finančnou hotovosťou v minimálnej výške.

9. Podľa § 10 ods. 2 Občianskeho zákonníka ak fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná, alebo pre nadmerné požívanie alkoholických nápojov alebo omamných prostriedkov či jedov je schopná robiť len niektoré právne úkony, súd obmedzí jej spôsobilosť na právne úkony a rozsah obmedzenia určí v rozhodnutí.

10. Podľa § 26 Občianskeho zákonníka pokiaľ fyzické osoby nie sú spôsobilé na právne úkony, konajú za ne ich zákonní zástupcovia.

11. Podľa § 27 ods. 2 Občianskeho zákonníka, zákonným zástupcom fyzickej osoby, ktorého súd rozhodnutím pozbavil spôsobilosti na právne úkony alebo ktorého spôsobilosť na právne úkony súd rozhodnutím obmedzil, je súdom ustanovený opatrovník.

12. Podľa § 28 Občianskeho zákonníka, ak zákonní zástupcovia sú povinní aj spravovať majetok tých, ktorých zastupujú, a ak nejde o bežnú vec, je na nakladanie s majetkom potrebné schválenie súdu.

13. Podľa § 233 ods. 2 CMP návrh na začatie konania môže podať aj ten, o koho spôsobilosti sa má konať.

14. Podľa § 239 Civilného mimosporového poriadku /ďalej len CMP/ ten, o koho spôsobilosti sa koná, má v konaní spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu.

15. Podľa § 247 ods. 2 CMP, ak sa konanie o zmenu obmedzenia spôsobilosti alebo o navrátenie spôsobilosti začalo na návrh osoby, o ktorej spôsobilosti sa koná, môže súd rozhodnúť, že ďalší takýto návrh môže podať najskôr po uplynutí šiestich mesiacov, ak zlepšenie alebo zmenu zdravotného stavu nemožno očakávať.

16. Podľa § 251 ods. 1 CMP, trovy dôkazov platí štát.

17. Z vykonaného dokazovania má súd preukázané, že navrhovateľ trpí naďalej duševnými ochoreniami, ktoré mu boli diagnostikované v priebehu predchádzajúceho konania o obmedzenie jeho spôsobilosti na právne úkony. Schizofaektívna porucha, teda ochorenie, ktoré je z okruhu schizofrénie, narúša oblasť myslenia, vnímania a citového prežívania, je charakterizované ťažkou poruchou interpretácie reality. Ochorenie má nepriaznivý priebeh a ide o ochorenie trvalé. Navrhovateľ je zároveň neharmonicky štruktúrovanou osobnosťou, čo spôsobuje u menovaného sklon jednať náhle, nepredvídateľne, obtiažne dodržiavať postupy, ktoré neprinášajú bezprostredné uspokojenie. U menovaného od posledného posudzovania nedošlo k zlepšeniu zdravotného stavu, ktoré by odôvodňovalo aspoň čiastočné vrátenie spôsobilosti na právne úkony. Rozhodovanie ako principiálna zložka vôľových schopností je uvedenými duševnými poruchami narušené natoľko, že schopnosť zabezpečovať si svoje osobné potreby, rozhodovať o osobných záležitostiach, uvedomovať si následky svojho konania a svoje konanie ovládať je trvalo forenzne významne znížená. Navrhovateľ je naďalej k svojmu ochoreniu nekritický, i keď zatiaľ ambulantnú liečbu dodržiava. V dôsledku ochorenia sa u navrhovateľa objavujú hypomanické, manické prejavy, ako bolo možné vidieť aj na pojednávaní. Navyše vo svojich výpovediach sa navrhovateľ neustále vracala resp. prezentoval udalosti z minulých rokov. Vzhľadom na uvedené skutočnosti súd nezistil dôvody, pre ktoré by bolo možné navrhovateľovi spôsobilosť na právne úkony navrátiť, podaný návrh zamietol. Keďže u navrhovateľa ide o ochorenia trvalé, liečbou neovplyvniteľné a nemožno očakávať zlepšenie jeho zdravotného stavu, súd zároveň obmedzil jeho procesnú aktivitu smerujúcu k vyvolaniu ďalšieho konania o spôsobilosti na právne úkony na obdobie 6 mesiacov.

18. Podľa § 52 CMP žiadny z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je možné podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na súde, proti ktorého rozhodnutiu smeruje. Podľa § 363 CSP v odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Podľa § 365ods. 1 CSP odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 62 ods. 1 CMP odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci. Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľný exekučný titul, môže oprávnený podať návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia.